

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Romeinen 5, 18 - 19
Middagdienst
H. Avondmaal

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 103 : 1 en 3**
4. **Gebed voor de opening van het Woord**
5. **Viering van het Heilig Avondmaal**
6. **Tafel klaarmaken: Zingen : Lied 360 : 1**
7. **Dankzegging en zingen : Zingen : Lied 360 : 2 en 3**
8. **Schriftlezing : Romeinen 5 : 12 - 21**
9. **Tekst : Romeinen 5 : 18 - 19**
10. **Zingen : Gezang 123 : 1**
11. **Lezing artikelen 2 t/m 7 Apostolicum**
12. **Zingen : Gezang 123 : 5**
13. **Dankzegging en gebed**
14. **Dienst van de offeranden**
15. **Slotzang : Psalm 145 : 4 en 5**
16. **Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

We willen deze middag, zoals ik vanmorgen had beloofd, stilstaan bij de leer over de alverzoening. **[Alverzoening is leer]** Die leer houdt in dat op de een of andere manier alle mensen uiteindelijk toch naar de hemel mogen. Of misschien kan ik het beter zo zeggen: dat uiteindelijk niemand voor altijd in de hel hoeft te blijven. In Zondag 7 van de Heidelbergse Catechismus komt de levensbelangrijke vraag aan de orde of alle mensen door Jezus Christus het heil – de redding en het geluk – terugkrijgen, zoals ze in Adam veroordeeld zijn? En dan is het antwoord kort maar eerlijk: ‘nee’. Dit is alleen voor hen die door waar geloof bij Christus worden ingelijfd en al zijn weldaden aanneemen. De Catechismus leert dus duidelijk dat niet iedereen gered wordt.

Ik heb ervoor gekozen om apart aandacht aan dit onderwerp te besteden, omdat de leer van de alverzoening in opkomst is. Niet zozeer in de wereld, want de mensen van de wereld vinden het onderwerp niet de moeite waarde. Er is geen hel of eeuwig oordeel, dus waarom zou je daar energie aan verspillen. **[De opkomst alverzoening]** Zo is hun mening. Nee, het is een onderwerp dat onder serieuze christenen steeds meer leeft. En als je daar even over nadenkt dan is dat goed te begrijpen. Want met de steeds verder gaande ontkerkelijking, is er geen christelijke familie die niet te maken heeft met kinderen, broers, zussen, en soms zelfs ouders die de Here de rug hebben toegekeerd. Maar ook steeds meer jongeren uit de kerk hebben goede vrienden die niet in de Here Jezus geloven. En het pleit voor ze dat ze moeite en verdriet voelen als ze bedenken dat deze mogelijk niet in de hemel zullen komen. Ja, zelfs eeuwig in de hel moeten lijden. Waarom zeg ik dat het voor ze pleit? Omdat het aangeeft dat ze een hart hebben, dat ze van hun vrienden houden en dat ze hen niet graag zien lijden. Daar is niets mis mee, lijkt me. Integendeel.

We zien dus in onze tijd dit onderwerp aan belangstelling winnen. Op het christelijke Flevofestival in 2008 was er een spreker die openlijk de alverzoening verdedigde. Dit is op zich een festival van Bijbelgetrouwe christenen. Hoe wordt de alverzoening onder andere verdedigd. **[Alverzoening teken van]** Dat gebeurt bijvoorbeeld met een beroep op de liefde van God. Dan wordt gezegd dat God de grootheid van zijn liefde bewijst door niemand verloren te laten gaan. Of dat het een teken is van de grootheid van Gods genade. Op het eerste gezicht is dat helemaal nog niet zo'n vreemde gedachte. Toont God

niet een geweldige liefde en genade als Hij uiteindelijk iedereen vrijspreekt? Toch is maar zeer de vraag of we dat bij een nadere beschouwing nog steeds zo liefdevol en genadig vinden.

Want genade vindt plaats in de wereld van het recht. Het geldt voor iemand die schuld heeft en straf verdient. Maar is het nu werkelijk recht om altijd maar genadig te zijn? Is een rechter een goede rechter als hij altijd maar mensen vrijspreekt? **[Het is geen teken]** Waar is dan zijn gevoel voor degene die onrecht is aangedaan? Maar dat zijn nu even wat menselijke ideeën over recht. Want willen we over recht kunnen spreken als het over God gaat, dan moeten we niet beginnen bij ons rechtsgevoel. Een gevoel dat met zonde is bevlekt en ook beïnvloed wordt door de cultuur waar we in leven. Een cultuur die steeds minder christelijk is. En recht voor God is dat Hij zich houdt aan zijn Woord. Dat Hij handelt in overeenstemming met de regels van het verbond die Hij met de mens gesloten heeft. Dus het gaat niet aan om eerst zelf te bepalen wat recht en genade is en dan God naar onze menselijke en zondige maatstaven te beoordelen. Of het vrijspreken van alle mensen bijdraagt aan de grootheid van Gods genade is aan God.

Hetzelfde kan gezegd worden over de grootheid van Gods liefde. **[Het is geen teken liefde]** Is het vrijspreken van alle mensen een teken van de grootheid van Gods liefde? Is het een teken van liefde als een moeder een kind dat de andere kinderen terroriseert nooit straft? Is het een teken van liefde als ouders een kind dat opstandig is en consequent weigert om te luisteren maar ongestraft zijn gang laten gaan? Is dat nu een teken van grote liefde? Dat gelooft u toch net zo min als ik. Dat is geen liefde maar slapheid. Want deze zogenaamde liefde gaat ten koste van de liefde voor eventuele slachtoffers en voor datgene wat goed en recht is.

[Wat zegt Gods Woord] Maar wat uiteindelijk nog veel belangrijker is wat de Here er zelf over zegt in zijn Woord. En dan is de situatie wel heel opmerkelijk. De teksten die door de voorstanders van de alverzoening worden aangehaald, komen allemaal uit de brieven van Paulus. Als we dan vervolgens kijken naar de teksten die haaks op het idee van de alverzoening staan, dan moeten we daarvoor naar de evangeliën. Als iemand vaak heeft gesproken over het oordeel van God en de ernst van de hel, dan is het de Here Jezus Christus zelf geweest. Hij die het toonbeeld is van Gods genade en liefde, is het duidelijkst geweest over de hel en het lijden aldaar.

[Teksten] Laat ik een aantal teksten mogen noemen. Bijvoorbeeld: *Mattheüs 25:41* Daarop zal Hij ook de groep aan zijn linkerkant toespreken: “Jullie zijn vervloekt, verdwijnt uit mijn ogen naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen. De veroordeelden worden vervloekt en weggestuurd. Weggestuurd naar niets minder dan het vuur dat is bestemd voor de duivel en zijn engelen. En dan gaat het niet om een tijdelijk vuur, maar een eeuwig vuur. Of *Mattheüs 13:40* Zoals het onkruid bijeengebonden wordt en in het vuur verbrand, zo zal het gaan bij de voltooiing van deze wereld. Of denkt aan de teksten over de buitenste duisternis waar het geweest is en het tandengeknars. Zoals *Mattheüs 8:12* maar de kinderen van het Koninkrijk zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; daar zal het geweest zijn en het tandengeknars. Of *Mattheüs 25:30* En werpt de onnutte slaaf uit in de buitenste duisternis. Daar zal het geweest zijn en het tandengeknars. En het is niet moeilijk om hier nog een tiental teksten uit het evangelie aan toe te voegen. Nu moeten we oppassen om op grond van deze teksten een precieze voorstelling te maken van het leven in de hel. Dan zouden we deze teksten overvragen, maar er wordt gesproken over diep lijden. **[Teksten spreken**

over] De buitenste duisternis is een uitdrukking die we diverse malen tegenkomen. Buitenste duisternis betekent dat je heel ver weg bent van God. Daar waar het licht van Gods liefde niet schijnt. Daar waar er geen gemeenschap met God is. En het geweest en tandengeknars waarover we lezen, spreken over verdriet en wroeging. Het leven in de hel is leven van lijden en ellende.

Maar hoe zit het dan met die teksten die de alverzoening lijken te ondersteunen? We kunnen ze niet allemaal bespreken. Laat ik er twee met u mogen nagaan. De eerste tekst is de tekst voor vanmiddag. **[Romeinen 5 : 18 – 19]** ‘Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe geleid heeft dat allen worden veroordeeld, zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven. Zoals door de ongehoorzaamheid van één mens alle (zeer vele) mensen zondaars werden, zo zullen door de gehoorzaamheid van één mens alle (zeer vele) mensen rechtvaardigen worden.

Als je alleen deze twee verzen leest, dan zou je kunnen denken dat Paulus hier de verzoening voor alle mensen leert. Zeker als je alleen op vers 18 let, want daar wordt gesproken over ‘allen’. In de NBV staat in vers 19 ook ‘allen’, maar in de grondtekst staat ‘zeer velen’, zoals we dat ook terug vinden in de vertaling van 1951. Maar je moet altijd

oppassen met dat woord ‘allen’. **[Let op de context]** Want wat daar mee bedoeld wordt hangt heel erg af van de context waarin het woord wordt gebruikt. Dat is wat moeilijk gezegd, jongens en meisjes, maar met een voorbeeld kan ik het jullie gemakkelijk uitleggen. Stel dat de juf zegt: ‘Alle kinderen moeten hun spullen opruimen en buiten gaan spelen.’ Welke kinderen bedoelt de juf dan? Bedoelt de juf dan alle kinderen in de wereld? Nee, dan bedoelt ze alle kinderen in het lokaal. Ze zegt dit in de context van de klas. Niet in die van de wereld. Zelfs niet in die van alle kinderen van de school. En waar gaat het nu over in Romeinen 5? Wil Paulus hier iets zeggen over alle individuele mensen op aarde. Ieder mens, stuk voor stuk? Nee, Paulus probeert hier de Joden in Rome duidelijk te maken dat de redding die God aan de Joden heeft beloofd ook geldt voor de mensen uit andere volken. Die andere volken delen namelijk ook in de ellende van Adam. En zoals alle mensen delen in de ellende van Adam zo mogen ook allen delen in de redding door de tweede Adam, Jezus Christus. **[Dat Paulus hier niet]** Dat Paulus in deze brief niet de alverzoening leert, mag duidelijk zijn uit het vervolg van zijn brief. Waar Paulus bijvoorbeeld in hoofdstuk 8,12 en 13 zegt dat als we ons laten leiden door onze eigen wil, wij zeker zullen sterven. Hier wordt duidelijk niet de eerste dood, het sterven van het lichaam bedoeld, want in het volgende vers zegt hij dat als we door de Geest onze zondige wil doden, wij zullen leven. Ook christenen sterven, maar zij sterven niet de eeuwige dood. En als allen toch worden gered, waarom is Paulus dan diepbedroefd omwille van zijn volksgenoten die niet in Jezus Christus geloven? Ja, hij zou bijna bidden om zelf vervloekt te worden, omwille van de Israëlieten. En in hoofdstuk 10 vers 1 schrijft hij dan: *Broeders en zusters, ik wens uit de grond van mijn hart en bid tot God dat ze zullen worden gered.* Als alle mensen toch gered worden, waarom is een dergelijke wens dwaas en totaal onnodig. En wie andere teksten nagaat die op alverzoening lijken te duiden, die zal zien dat met het tekstverband niet iedere levende ziel wordt bedoeld. Maar dat het is als met de juf die alle kinderen naar buiten stuurt.

[Waarom belangrijk] Waarom is het zo belangrijk om u dit voor te houden? Om u te bepalen bij de werkelijkheid van de hel en het eeuwig oordeel? Niet in de eerste plaats. Want dat is best een riskante onderneming. Wie vandaag de werkelijkheid van de hel verdedigt, laadt namelijk de verdenking op zich dat hij vreugde vindt in het vullen van de hel. Die laat de verdenking op dat hij zich beter voelt dan anderen. Want hij of zij gaat blijkbaar naar de hemel en anderen naar de hemel. Maar daar gaat het niet om. Na-

tuurlijk niet. **[Verdediging grootheid liefde]** Het gaat in de allereerste plaats om het verdedigen van de grootheid van de liefde van God. Want de liefde van God wordt niet zichtbaar als God alles maar door de vingers ziet. Nee, de grootheid van Gods liefde wordt zichtbaar in zijn Zoon. In Jezus Christus wordt zichtbaar dat God aan de ene kant de zonden van de mens volkomen serieus neemt. God blijft niet onbewogen bij onrecht, misleiding, uitbuiting, moord, diefstal, haat, overspel, opstand en het misbruiken van zijn Naam. God neemt zichzelf en zijn geboden serieus. God neemt onrecht en lijden serieus. Zo serieus dat Hij bereid is zijn Zoon te offeren ter genoegdoening van dit kwaad. Want God heeft Hem gegeven tot redding van de wereld. Zijn eigen Zoon is de Redder van de wereld. De enige weg. **[Het evangelie]** En je hebt alleen deel aan zijn redding als je in Hem gelooft. Precies zoals het in Johannes 3,16 staat: *Want God had de wereld zo lief dat Hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.* Je wordt dus alleen maar gered als je in Jezus Christus gelooft. Wie gelooft heeft het eeuwig leven. Wie niet gelooft is al veroordeeld, zoals twee verzen later in Johannes 3,18 staat.

Maar wat als nu alle mensen gered worden, ook de mensen die niet in Jezus Christus willen geloven? Dan is Johannes 3,16 dus niet waar. Dan kun je toch gered als je niet in Jezus Christus gelooft. De alverzoening tast dus het hart van het evangelie aan, want het tast de eer van Jezus Christus aan. Hij die als enige Naam gegeven is om daardoor gered te worden. En dat kun je zeggen: 'Ja maar, ook de mensen die niet in Jezus Christus geloven, worden wel gered door zijn lijden en dood. Alleen gaan ze geen band met Hem aan.' **[Het verbond moet]** Maar een dergelijke redenering is in strijd met ieder verbond aan dat God ooit met een mens gesloten heeft. Want ieder verbond was erop gericht dat de mens weer met God zou gaan leven. De mens die zijn God en Schepper de rug had toegekeerd. Alles was altijd gericht op een nieuw leven in gemeenschap met God. Gericht op het herstel van het leven in het paradijs. Het Heilig Avondmaal dat wij vandaag met elkaar gevierd heeft, is niet alleen symbool van vergeving, maar ook het vieren van de gemeenschap met God. Hij is ons en wij in Hem. En laten we het dan maar even onomwonden zeggen: 'Wat hebben mensen die niet naar God willen luisteren en geen boodschap hebben aan God en niet naar zijn geboden willen leven in de hemel en op de nieuwe aarde te zoeken?' En dan bedoel ik dat letterlijk. Want het leven in de hemel en op de nieuwe aarde draait om het leven met God. Het draait om het leven in gemeen-

schap met God. Het is een leven dat in God zijn vreugde en geluk vindt. Het is een leven dat op God gericht is. Het is een leven dat vreugde vindt in de geboden van de Here. Een leven waar ze niets mee hebben, maar op neerkijken. Daar willen ze toch helemaal niet bij zijn!

De alverzoening tast het hart van het evangelie aan. De alverzoening tast het hart van God aan. Hoe vriendelijk en aardig het ook bedoeld mag zijn. En het tast ook het hart van de mens aan. Want hoe zal ons hart ooit genezing en geluk vinden buiten God? Het tast het karakter van Gods liefde aan. Want liefde maakt wel degelijk onderscheid tussen goed en kwaad. Het tast het karakter van Gods genade aan. Want blijft er van genade over als er geen veroordeling is? **[Het tast de mens aan]** Het tast ook de verantwoordelijkheid van de mens aan. Want uiteindelijk maakt het niet uit of je God en je naaste hebt liefgehad. Want je komt toch wel in de hemel. En in die zin tast het ook het mens zijn aan. Want is een mens nog een echt mens als hem iedere verantwoordelijkheid voor zijn daden ontnomen wordt? Geen mens met enig zelfrespect wil dat toch? En het neemt de ernst van het evangelie weg. Want uiteindelijk zegt het: 'Het maakt niet uit hoe je leeft. Het maakt niet uit wat je van God denkt. Uiteindelijk komt het toch wel goed.'

Maar God neemt zichzelf, de kroon op zijn schepping, de mens en het verbond dat Hij met de mens heeft gesloten, serieus. Dat hebben we vandaag mogen vieren. Nu nog in onvolmaaktheid, maar straks, in de hemel en op de nieuwe aarde, mogen we het vieren in volmaaktheid.

Amen